

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 24
הצוק דרום

מכלול: חולות החוף

תאריך סקירה: 21-22.6.12, 27.7.12, 21.6.12, 23.4.12

גודל מקורב של השטח: 322 דונם

שם הסוקר: רעות לוריאי, ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 180290/671450

רחוב/גבול: מערב: חוף הים. מדרום: תל רקית. מצפון: שכונת סי אנד סאן

רובע: 1 - עבר הירקון מערב

תאור כללי: מרחב הכולל מגוון של בתי גידול חולים לאורך החוף. מגוון צומח חולות ואזור פעילות של זוחלים ויונקים קטנים. במצוק החמרה מושבת שרקקים והאזור מהווה את לב תחום המחיה והפעילות של המין.

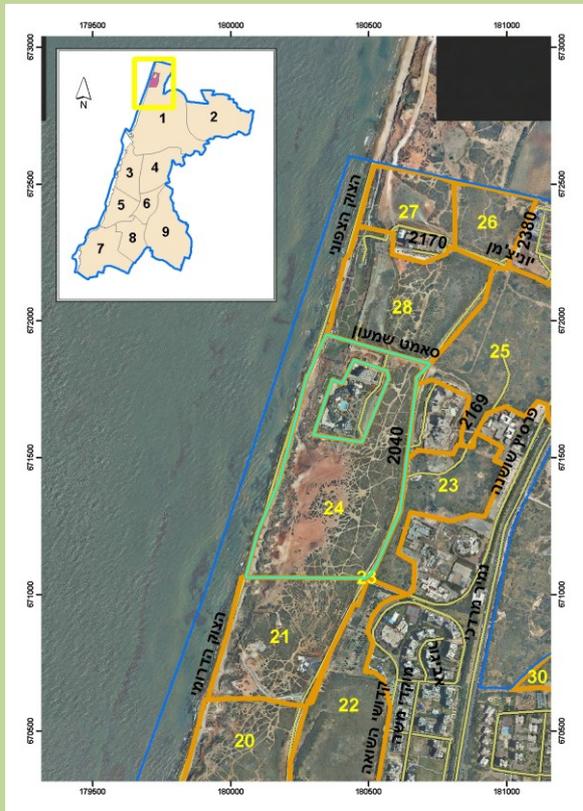
מאפייני השטח

אקולוגיה

בתי גידול	חולות מיוצבים, חולות מיוצבים למחצה, חולות חשופים, מחשוף חמרה, מצוק חופי, בור.
תצורות צומח	שיחית חולות, בתה עשבונית, בתה חופית.
יחידות צומח	רותם המדבר – לענה חד זרעית משיין גלילי – בן חיטה שרוני אגרופירון סמרני – דו פרק חופי ברומית ספרדית – בן חיטה ביצני.
כיסוי צומח (%)	20% - 90%
צומח ייחודי	חבצלת החוף, ריכוזי בן חיטה שרוני, צומח חולות
בעלי חיים	עופות, זוחלים ויונקים
חי ייחודי	ציפורים: שרקק מצוי, זוחלים: נחושת עינונית, צב יבשה מצוי, ארבע קו מובהק, תלום קשקשים מצוי, קמטון, צב ים. יונקים: מריון מצוי.
אתרים חשובים	מצוק חופי, עורף המצוק, קו הצומח בין חולות חשופים לחולות מיוצבים.
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	גבוהה – חלק מרצף חולות של הגוש הגדול
מינים פולשים	ציפורים: דרה, מאינה. צמחים: טיונית החולות, שיטה כחלחלה.
רמת השתמרות השטח	בינונית - גבוהה. מרבית השטח לא מופר. עיקר הפגיעה בשל נסיעת כלי רכב בחלק המערבי ובמצוק.

פיזי

קרע	חמרה, חול, כורכר.
מורפולוגיה	חולות, מחשוף חמרה, מחשוף כורכר, מצוק, מדרון, חוף חולי
מורכבות טופוגרפית	גבוהה. דיונות חול, שקעים חוליים, מחשוף

תרשים התמצאות

מראה כללי עורף המצוק

בית גידול של חולות מיוצבים בהם מתפתחת בתה עשבונית.

חמרה, מצוק חופי, חוף חולי	(מופעי נוף)
שטח חולות בו ניכרת פעילות אדם היוצרת מערומי אשפה ופסולת ורמיסה של הצומח החולי. רמת הפרות גבוהה יותר באזור המצוק. מן המצוק קיימת תצפית מרהיבה לכיוון הים והעיר.	חזות כללית
אין	תשתיות קולטות קהל
סביבה	
פסולת בניין, אשפה למיניה, נסיעת רכבי שטח.	מפגעים והפרות
בינונית גבוהה. בעורף המצוק גבוהה מאוד	רמת הפרה בשטח (מפגעים)
לא מוסדרת.	נגישות
תל, שרידי יישוב, בית קברות, בורות מים. מצפון לתל שרידים מתקופת הברונזה הקדומה.	ארכיאולוגיה
שטח פתוח, חוף רחצה.	שימושים
ייעודי קרקע עיקריים	
<p>תכנית מתאר ארצית: תמ"א 35 – מרקם עירוני, רגישות נופית סביבתית גבוהה. תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5): עפ"י תמ"א 4/13 – חוף הים, אזור מגורים משולב מלונאות, שטח ישוב, עורף חוף, ציר ירוק מטרופוליני. תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000): שטח פתוח מטרופוליני חופי אזור מגורים בבניה מרקמית שטח פתוח עירוני</p>	
מסקנות והמלצות	
חשיבות האתר:	
<ul style="list-style-type: none"> • תחום מחיה של שרקרק מצוי • בתי גידול חוליים • פעילות זוחלים וריכוז של צב יבשה מצוי ובאזור החוף צבי ים. • מגוון צומח חולות ייחודי. • אזור מחייה של מכרסמים וזוחלים בסיכון. • החוף החולי מושך עופות ים. • <u>שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:</u> • טיפול והסרה של צמחייה פולשנית • שימור אתרי צומח של חולות מיוצבים למחצה • פינוי פסולת • שמירת ציר פתוח וקישור לחולות מצפון ומדרום על בסיס החלק המערבי של האתר. • מניעת הפרעות תאורה מאזורי המגורים • מניעת כניסת רכב מוטורי ורמיסת הקרקע. • המנעות מביצוע חריש באזור החוף • שימור אזורי מחיה של מכרסמים פסמופילים 	
שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:	
<ul style="list-style-type: none"> • הגדלת השונות של בתי הגידול • יצירת רצף של בתי גידול חוליים וקישור לרצועת החוף מצפון ומדרום. • דילול מבוקר של צפיפות הצומח בתחום החולות המוצבים יכול לאפשר הופעת מיני צומח נוספים והגדלת המגוון הביולוגי. פעולה כזו יש לבצע במסגרת תכנית ייעודית ומעקב וניטור מוסדרים. 	

נתוני הסקר

צומח

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

שם המין	סטאטוס
אגרופירון סמרני	
אטד החוף	
אלת המסטיק	
אספסת הים	
ארכובית א"י	אנדמי
בן חיטה ביצני	
בן חיטה שרוני	אנדמי
ברומית ספרדית	
ברומית שעירה	
גומא הקרקפות	
גזר החוף	
דו פרק חופי	
דק זנב קשתני	
דרדר הקורים	אנדמי
זון אשון	
זנב ארנבת ביצני	
חבלבל החוף	אנדמי
חבצלת החוף	מוגן
חומעת ראש הסוס	
חילף החולות	
חלבלוב החוף	
חלוקה זעירה	
חרצית עטורה	
טיון דביק	
טיונית החולות	פולש
יבלית מצויה	
כרוב החוף	
כשות ב.מ.	
לוטוס מכסיף	
לוטוס מצוי	
לוטוס שעיר	
לחך בשרני	
לחך מצוי	
לכיד הנחלים	
לענה חד זרעית	
לשון שור מגבבת	
מד חול דוקרני	
מעוג כרתי	
מקור חסידה מפצל	
מרגנית השדה	
משיין גלילי	
ניסנית זיפנית	

ניסנית שיכנית	
נר הלילה החופי	
סביון אביבי	
עכנאי שרוע	
פרסיון גדול	
צלבית עשבונית	
צפרנית מגוונת	
קורטום דק	
קצח השדה	
רותם המדבר	מוגן
שיבולת שועל מתפרקת	
שיטה כחלחלה	פולש
שילשון החוף	אנדמי
שעורת העכבר	
שעורת התבור	
שעלב מקופח	
תלתן א"י	אנדמי

בעלי חיים

עופות

מין	דירוג הספר האדום
בז מצוי	LC
חוגלת סלעים	NT
כרוון מצוי	NT
יונת בית	מין מבוית
תור מצוי	NT
צוצלת	מין פולש
סיס חומות	LC
דוכיפת	NT
שלדג לבן-חזה	NT
שרקרק מצוי	VU
סנונית רפתות	LC
סנונית מערות	LC
בולבול צהוב-שת	LC
סבכי שחור-ראש	LC
פשוש	LC
צופית בוהקת	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC

יונקים

שם המין	דירוג הספר האדום
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
חולדה מצויה	LC

ריכוז בן חיטה שרוני

עכבר מצוי

LC	חולדת החוף
LC	עטלף פירות
NT	עטלפון לבן שוליים
NT	אשף מצוי
LC	מריון מצוי
LC	שועל מצוי
LC	דורבן ?
LC	ארנבת מצויה
NT	חדף זעיר
VU	קיפוד חולות?
LC	קיפוד מצוי?

זוחלים

סיכוי לנוכחות המין	דירוג ספר אדום	מין
נמצא	VU - עתידו בסכנה	צב יבשה מצוי
גבוה	LC - לא בסיכון	זיקית ים- תיכונית
גבוה	LC - לא בסיכון	חרדון מצוי צפוני
נמצא	NT - בסיכון נמוך	קמטן
גבוה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	שנונית שפלה
גבוה	LC - לא בסיכון	שממית בתים
גבוה	LC - לא בסיכון	מניפנית מצויה
נמוך	LC - לא בסיכון	שממית עצים
גבוה	LC - לא בסיכון	ישימונית מצויה
גבוה	LC - לא בסיכון	חומט גמד
גבוה	LC - לא בסיכון	חומט פסים
נמצא	LC - לא בסיכון	נחושית עינונית
בינוני	VU - עתידו בסכנה	נחושית נחשונית
גבוה	NT - בסיכון נמוך	נחושית חולות
גבוה	LC - לא בסיכון	חומט מנומר
גבוה	LC - לא בסיכון	נחשיל מצוי
גבוה	LC - לא בסיכון	חנק
גבוה	LC - לא בסיכון	שלון טלוא ראש
גבוה	LC - לא בסיכון	שחור ראש
נמצא	LC - לא בסיכון	זעמן זיתני
גבוה	LC - לא בסיכון	זעמן שחור
בינוני	LC - לא בסיכון	זעמן מטבעות
גבוה	NT - בסיכון נמוך	נחש מים
גבוה	LC - לא בסיכון	עין חתול חברבר
נמצא	LC - לא בסיכון	ארבע-קו מובהק
נמצא	LC - לא בסיכון	תלום-קשקשים מצוי
נמוך	VU - עתידו בסכנה	מחרוזן "האוכפים"
נמצא	LC - לא בסיכון	צפע מצוי

מידע נוסף

- בעבר התקיים מגוון ביולוגי עשיר באזור החולות שכלל מינים פסמופילים של זוחלים ומכרסמים כגון: גרביל אלנבי, ירבווע מצוי, כח אפור. מינים נוספים:

